

Zámer obstarania
prenosných kompletov protivzdušnej obrany (MANPAD)
a mobilného systému protivzdušnej obrany stredného dosahu (MRSAM-M)
v rámci 1. etapy akvizície palebných prostriedkov protivzdušnej obrany

september 2023

OBSAH

Úvod	3
1 Súčasný stav	4
2 Rozvoj spôsobilosti protivzdušnej a protiraketovej obrany.....	7
2.1 Etapy a spôsob obstarania palebných prostriedkov PVO	9
2.1.1 Návrh realizácie prvej etapy obstarania palebných prostriedkov PVO	10
2.1.2 Návrh realizácie ďalších etáp obstarania palebných prostriedkov PVO	11
3 Vyhodnotenie prijatých ponúk pre prvú etapu obstarania palebných prostriedkov PVO.....	12
3.1.1 Zaslание žiadostí o predloženie vládnych ponúk	12
3.1.2 Vyhodnotenie prijatých ponúk	13
3.1.3 Metodika vyhodnocovania prijatých ponúk.....	18
3.1.4 Výsledky vyhodnotenia prijatých ponúk.....	18
3.1.5 Riziká.....	20
4 Záver	22
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	26
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	28

Úvod

Protivzdušná a protiraketová obrana je jednou z kľúčových spôsobilostí pre zabezpečenie obrany SR v súlade so zákonom č. 319/2002 Z. z. o obrane SR, pričom Slovenská republika má naplňovať svoju primárnu zodpovednosť za vlastnú obranu s využitím kolektívnej obrany NATO ako najlepšej možnosti zabezpečovania obrany štátu. Rozvoj obranných kapacít SR posilňuje jej obranyschopnosť a je nevyhnutným predpokladom plnohodnotného fungovania kolektívnej obrany v rámci NATO a odolnosti štátu.¹

V rámci politicko-vojenskej ambície Slovenskej republiky majú byť ozbrojené sily svojimi kapacitami a spôsobilosťami pripravené zabezpečovať nedotknuteľnosť vzdušného priestoru Slovenskej republiky v rámci integrovaného systému protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO, ako aj obranu objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov.²

Jedným z vojensko-strategických cieľov v prípade vzniku alebo bezprostrednej hrozby konvenčného ozbrojeného konfliktu je vybudovať účinný systém obrany s efektívnym využitím možností, ktoré poskytuje reliéf územia SR, pričom medzi operačné úlohy OS SR patrí aj protivzdušná a protiraketová obrana.³

V oblasti medzinárodných záväzkov SR deklaruje PVO pre ťažkú mechanizovanú brigádu ako aj pre ťažkú mechanizovanú práporovú skupinu v rámci Cieľov spôsobilostí 2021.

Vojna na Ukrajine zdôraznila dôležitosť protivzdušnej a protiraketovej obrany pre obranu vojsk a kritickej infraštruktúry. Ukrajinská kritická infraštruktúra, obyvateľstvo a vojská čelia dennodenne desiatkam až stovkám vzdušných útokov. Preto západné krajiny začali masívne posilňovať svoju PVO/PRO a každý štát sa snaží čo najrýchlejšie a najefektívnejšie vybudovať alebo vylepšiť svoju spôsobilosť protivzdušnej a protiraketovej obrany.

Dnes má SR jedinečnú a neopakovateľnú príležitosť vybudovať svoju schopnosť palebných prostriedkov pozemných systémov protivzdušnej a protiraketovej obrany. Pokiaľ sa táto príležitosť nevyužije, SR definitívne stratí aj posledné zvyšky uvedenej schopnosti z dôvodu straty personálu – špecialistov v danej odbornosti. Prinavrátanie a znovuvybudovanie tejto schopnosti sa tak stane takmer nemožným cieľom s časovým horizontom niekoľkých dekád.

¹ BEZPEČNOSTNÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2021

² OBRANNÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2021

³ VOJENSKÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2021

1 SÚČASNÝ STAV

Spôsobilosť protivzdušnej obrany SR prešla od jej vzniku transformáciou, čo v oblasti palebných prostriedkov pozemných systémov PVO predstavovalo zníženie počtov zo 6 protiletadlových raketových kompletov ďalekého dosahu (nad 50 km) – LRSAM, 19 protiletadlových raketových kompletov stredného dosahu (do 50 km) – MRSAM, 200 protiletadlových raketových kompletov veľmi krátkého dosahu (do 5 km) – VSHORAD/MANPADS⁴ na súčasný stav.

Táto transformácia viedla k absolútnemu poklesu schopností a kapacít protivzdušnej obrany SR. Ozbrojené sily SR stratili schopnosť pôsobiť palebnými prostriedkami PVO proti vzdušným cieľom letiacim na výškach nad 14 000 m. Schopnosť pôsobiť na týchto výškach zostala len stíhaciemu letectvu.

Ozbrojené sily SR v súčasnosti disponujú v oblasti palebných prostriedkov pozemných systémov PVO dvomi druhmi protiletadlových raketových kompletov. Jedná sa o 3 súpravy mobilného protiletadlového raketového kompletu stredného dosahu (MRSAM-M) 2K12 KUB a o 54 prenosných protiletadlových raketových kompletov veľmi krátkého dosahu (VSHORAD/MANPADS) 9K38 IGLA. Zároveň sú OS SR aktuálne vyzbrojované 2 súpravami C-RAM systému NBS MANTIS darovanými Nemeckou spolkovou republikou.

Dnes používané prostriedky PLRK 2K12 KUB boli zavedené do výzbroje v rokoch 1978 až 1983. Technika je na konci svojho životného cyklu vo fáze opotrebenia, čo sa prejavuje nepredvídateľnosťou dĺžky strednej doby do poruchy a závažnosťou porúch takmer nezávislou od preventívnej údržby. To platí tak pre bojové ako aj technické prostriedky PLRK. Dostupnosť systémov sa dlhodobo pohybuje na úrovni cca 33%. Aj v prípade vyhovujúceho technického stavu je výzbroj morálne a technicky zastaraná a nepostačujúca na plnenie úloh PVO voči súčasným hrozbám. Jedna palebná batéria nie je schopná súčasne pôsobiť na 2 a viac cieľov. Nie je možné zabezpečiť dodávku náhradných dielov z Ruskej federácie. Opravárenské kapacity na území SR nedisponujú odborným personálom pre vykonanie vyšších druhov opráv podvozkov a špeciálnych nadstavieb. Protiletadlové rakety 3M9M3E sú po ukončení technického života, životnosť pôvodne stanovená výrobcom je už viac ako štvornásobne prekročená. Boli vykonané opatrenia

⁴ Vojenský predpis PVO-1-32 a odvolaním sa na Bi-SC Capability Codes and Capability Statements (2020)

k predĺženiu technického života, avšak rozhodnutie zatiaľ nebolo prijaté. Ako najväčšie riziko sa v prípade ďalšieho predlžovania ich technického života javí chemická stabilita ich pyrotechnických súčastí. Riadiace a navádzacie rádiolokátory 1S91 nie sú vybavené žiadnym kompatibilným systémom identifikácie vzdušných cieľov vlastný/cudzí (IFF) – nemožnosť spoľahlivo vylúčiť ohrozenie vlastného letectva ani civilných vzdušných objektov. Automatizovaný systém velenia Tatrapan PVO nie je plne servisovateľný, nakoľko jeden z výrobcov (Vojenský technický ústav Liptovský Mikuláš) zanikol, navyše vyžaduje vykonanie modernizácie s implementáciou NATO datalinkov Link16 a JREAP-C, systémov velenia a riadenia kompatibilných s NATO a komunikačných systémov umožňujúcich utajované spojenie na úrovni „Národné TAJNÉ“/ „NATO SECRET“. Nevyhnutné opravy pásových podvozkových častí sú nákladné a realizované len v obmedzenom rozsahu (3 z 17 ks), pričom už samotná prevádzka podvozkov vzhľadom na technický stav predstavuje ohrozenie bezpečnosti obslúh a aj okolia.

Protiletadlové rakety 9M39 k PLRK 9K38 IGLA majú technický život predĺžený do 04/2025, čo je maximálna životnosť stanovená výrobcom. Zároveň OS SR nedisponujú dostatočnou zásobou munície pre potreby plnenia CS 2021 ťmb. Zásoby munície postačujú len na jednu čatu IGLA deklarovanú pre plnenie CS 2021 ťmprsk a výcvik. Nie je implementovaný systém rozpoznania protivníka IFF mód 5. Systém nie je vybavený prístrojmi nočného videnia pre streľbu, preto jednotky nie sú spôsobilé viesť bojovú činnosť v noci.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné predpokladať, že v prípade neriešenia tohto nedostatku, OS SR stratia do roku 2025 zostávajúcu schopnosť VSHORAD a do roku 2027 zostávajúcu schopnosť MRSAM-M a tým aj celú schopnosť palebných prostriedkov pozemných systémov PVO/PRO SR.

Avšak uvedené schopnosti ani v súčasnej dobe nenapĺňajú požiadavky OS SR na schopnosť palebných prostriedkov PVO v oblasti obrany proti taktickým balistickým raketám (TBM); bezpilotným prostriedkom triedy I (UAS) a zároveň proti akýmkoľvek vzdušným cieľom na vzdialenostiach nad 24 km, alebo letiacim na výškach nad 14 000 m.

Zároveň súčasné kapacity palebných prostriedkov PVO OS SR neumožňujú paralelne zabezpečiť PVO štátu a PVO manévrových vojsk pozemných síl.

Táto nedostatočnosť je dočasne zmiernená poskytnutím pomoci aliančných partnerov vo forme nasadenia palebných prostriedkov protivzdušnej obrany na území SR na obranu vybraných objektov obrannej infraštruktúry. Avšak nie je isté obdobie, pokiaľ bude pretrvávať ochota aliančných partnerov podieľať sa na zabezpečení PVO/PRO SR v prípade eskalácie bezpečnostnej situácie.

2 ROZVOJ SPÔSOBILOSTI PROTIVZDUŠNEJ A PROTIRAKETOVEJ OBRANY

Úloha PVO/PRO SR, ako jednej z kľúčových spôsobilostí pre zabezpečenie obrany SR v súlade so zákonom č. 319/2002 Z. z. o obrane SR, je limitovaná na Ministerstvo obrany SR, pričom nositeľom úlohy a teda poskytovateľom služby občanovi sú Ozbrojené sily SR.

Dopyt je generovaný občanom SR a jeho právom na zabezpečenie obrany SR v súlade s vyššie uvedeným zákonom. V nadväznosti na prijaté strategické dokumenty je v Dlhodobom pláne rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035, v časti Vyzbrojovania, uvedená ako jedna z kľúčových ambícií: začať, resp. pokračovať v realizácii projektov systémov stredného, krátko a veľmi krátko dosahu protivzdušnej obrany, pričom v Tabuľke č. 1 – Prehľad hlavných akvizičných projektov rozvoja obranných spôsobilostí je v časovom horizonte 2024 plánovaná akvizícia systémov MRSAM a VSHORAD/SHORAD, v časovom horizonte 2026 je plánovaná akvizícia systémov VSHORAD/SHORAD a C-RAM a v časovom horizonte 2035 je plánovaná akvizícia systémov LRSAM, MRSAM, VSHORAD/SHORAD a C-RAM.

V neposlednom rade, samotné NATO definuje ako jednu zo svojich hlavných úloh potrebu významne posilniť odstrašujúci a obranný postoj na zamedzenie akejkoľvek príležitosti na agresiu každému potenciálnemu protivníkovi. Za týmto účelom zabezpečiť významnú a trvalú prítomnosť na súši, na mori a vo vzduchu, a to aj prostredníctvom posilnenia integrovanej protivzdušnej a protiraketovej obrany.⁵

Ministerstvo obrany a Ozbrojené sily SR zadefinovali priority zabezpečenia požadovaných schopností palebných prostriedkov pozemných systémov protivzdušnej obrany ako súčasti rozvoja spôsobilosti protivzdušnej a protiraketovej obrany v nasledujúcom poradí:

1. - udržanie spôsobilosti

Obrana objektov obrannej infraštruktúry SR so zameraním na obranu proti lietadlám, vrtuľníkom, riadeným strelám s plochou dráhou letu a bezpilotným prostriedkom/ dronom:

- MRSAM-M – minimálne 1 palebná jednotka.

Obrana manévrových vojsk a veliteľstiev so zameraním na obranu proti lietadlám, vrtuľníkom, riadeným strelám s plochou dráhou letu a bezpilotným prostriedkom/ dronom v rámci plnenia CS 2021 - **t'mb a t'mprsk**:

⁵ NATO 2022 STRATEGIC CONCEPT, čl. 21

- VSHORAD/SHORAD prenosný (MANPAD) – minimálne 4 palebné jednotky (t.j. čata po 3 družstvá, každé vyzbrojené súpravou PPLRK)
2. **Obrana objektov obrannej infraštruktúry SR** so zameraním na obranu proti lietadlám, vrtuľníkom, riadeným strelám s plochou dráhou letu a bezpilotným prostriedkom/ dronom:
- C2 (GOC a zabezpečenie NATO interoperability),
 - Optimalizácia senzorového poľa (doplnenie spôsobilostí a optimalizácia postavení),
 - MRSAM-M,
 - VSHORAD/SHORAD,
 - C-UAS.
3. **Obrana manévrových vojsk** a veliteľstiev ťmb a mb PS OS SR so zameraním na obranu proti lietadlám, vrtuľníkom, riadeným strelám s plochou dráhou letu a bezpilotným prostriedkom/ dronom:
- C2 (SBADOC, GOC),
 - MRSAM-M,
 - VSHORAD/SHORAD,
 - C-UAS.
4. **Obrana objektov obrannej infraštruktúry SR** so zameraním na obranu proti taktickým balistickým raketám krátkeho doletu:
- LRSAM TBMD.
5. **Obrana objektov obrannej infraštruktúry SR** so zameraním na obranu proti RAM munícii:
- C-RAM.

Všetky uvedené systémy musia spĺňať požiadavky na:

- operačnú spôsobilosť definovanú v NATO Bi-SC CAPABILITY CODES AND CAPABILITY STATEMENTS, časť Protect (P), Defence - Air Threats (P.2.2) pre príslušný systém,
- dodržiavanie príslušných legislatívnych nariadení a SOŠ,
- logistickú podporu počas celého ŽC,
- kodifikáciu,
- počiatočný výcvik inštruktorov, technického personálu a obslúh,
- súlad pracovných frekvencií s národnou tabuľkou frekvenčného spektra.

V rámci riešenia odstránenia uvedenej nedostatočnosti v oblasti spôsobilosti protivzdušnej a protiraketovej obrany SR, ministerstvo obrany posudzovalo niekoľko nasledujúcich variantov:

Nulový variant – ponechanie súčasného stavu, t.j. udržiavanie prevádzkyschopnosti aktuálnej výzbroje. Vzhľadom k vyššie popísanému súčasnému stavu ide o neudržateľný variant, ktorého dôsledkom by bola úplná strata spôsobilosti.

Variant modernizácie aktuálnej výzbroje. Vzhľadom na vek a morálnu zastaranosť aktuálnej výzbroje, tento variant nijako nezvýši úroveň operačných schopností oproti nulovému variantu ani nedosiahne zmiernenie jeho dôsledkov.

Variant obstarania nových systémov. Tento variant predpokladá obstaranie nových systémov protivzdušnej obrany spĺňajúcich všetky definované požiadavky.

Variant pomoci aliančných partnerov. Jedná sa len o doplnkový variant k variantom obstarania nových systémov PVO, kde do doby naplnenia požiadaviek na spôsobilosť PVO/PRO SR vlastnými silami a prostriedkami, zostáva SR odkázaná na poskytnutie pomoci aliančných partnerov vo forme nasadenia palebných prostriedkov protivzdušnej obrany na území SR. Tento variant riešenia ale nie je dlhodobou udržateľný z dôvodu neurčitej doby, kedy budú alianční partneri ochotní vyčleňovať vlastné prostriedky PVO na ochranu Slovenskej republiky.

2.1 Etapy a spôsob obstarania palebných prostriedkov PVO

Generovaný dopyt ako taký je okamžitý a trvalo prítomný, avšak s ohľadom na zdrojové, ale aj dodávateľské možnosti je naplnenie tohto dopytu možné rozdeliť do niekoľkých etáp na základe stanovených priorít, čo vytvára predpoklady pre stabilné a udržateľné zabezpečenie financovania, personálu, infraštruktúry, ako aj zabezpečenie kontinuity dodávok:

Tabuľka č.1 - Etapy obstarávania a dodávok systémov zabezpečujúcich požadované schopnosti podľa priorít uvedených v kapitole 2:

etapa	čas. obdobie obstarávania	dodanie	priorita
1.	2023 až 2026	2025 až 2026	1
2.	2025 až 2028	2027 až 2028	2
3.	2027 až 2031	2029 až 2031	3
4.	2030 až 2035	2032 až 2035	4 a 5

Realizáciu jednotlivých etáp obstarania odporúča MO SR formou medzivládnej spolupráce tzv. projekt „Government-to-Government“ (vláda - vláde), ktorá predstavuje uzatvorenie medzivládneho kontraktu na dodávku požadovaných systémov a služieb s možnosťou garantovania ceny výrobkov počas celého trvania kontraktu.

Hlavnými výhodami akvizície na úrovni vláda – vláde je nielen podstatné zvýšenie garancie dodania obstarávanej techniky, ale aj poskytnutie možnosti hlbšej vojenskej spolupráce a prehlbovania bilaterálnych partnerstiev na medzivládnej úrovni.

Dôležitým aspektom pri tomto druhu akvizície je aj zabezpečenie ekonomickej výhodnosti a hospodárneho nakladania s verejnými prostriedkami, ako aj garantovaný objem zapojenia slovenského obranného priemyslu.

2.1.1 Návrh realizácie prvej etapy obstarania palebných prostriedkov PVO

Realizácia 1. etapy obstarávania palebných prostriedkov (PP) PVO zabezpečí **udržanie spôsobilosti PVO objektov obrannej infraštruktúry SR a PVO ťmb a ťmprsk podľa CS 2021**. Realizácia 1. etapy obstarávania PP PVO je v súlade s Dlhodobým plánom rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035. Finančné prostriedky na zabezpečenie 1. etapy obstarávania PP PVO sú zahrnuté v Programovom pláne rezortu MO SR na roky 2024 až 2029, v programe Rozvoj obrany, v podprograme Rozvoj výzbroje, techniky a materiálu, na roky 2024 až 2026, ako aj v rozpočte MO SR na rok 2023 umožňujúce zabezpečenie prvotných platieb po podpise prípadných zmlúv.

Požadované počty techniky v rámci 1. etapy obstarávania PP PVO predstavujú **1 súpravu / 1 mobilný systém stredného dosahu (MRSAM-M) a 12 súprav (12/36 ks v závislosti od konfigurácie) prenosných kompletov PVO (MANPAD)**. Požadované počty techniky v rámci 1. etapy obstarávania PP PVO sú obsiahnuté v existujúcom vojnovom modeli OS SR a v zdrojovo udržateľnom modeli OS SR.

Ministerstvo obrany SR navrhuje začať realizáciu 1. etapy obstarávania palebných prostriedkov protivzdušnej obrany okamžite, s predpokladaným dodaním výstupov v rokoch 2024 až 2026.

Urgentná realizácia 1. etapy s obstaraním **1 súpravy MRSAM-M** zabezpečí vytvorenie minimálnych predpokladov pre zachovanie spôsobilosti PP PVO, a to vytvorením reálnej perspektívy zmysluplnosti povolania a ďalšieho odborného rastu, ako motivačného faktoru pre stávajúci personál. Realizácia 1. etapy ďalej zabezpečí **vyzbrojenie protiletadlovej batérie veľmi krátkeho dosahu novými prenosnými kompletmi PVO (MANPAD)** v počte 12/36 kusov v závislosti od konfigurácie. Týmto krokom bude zabezpečené plnenie CS 2021 v oblasti výzbroje PP PVO. Spolu s týmito kompletmi zabezpečí dodanie balíka prvotnej munície v objeme 1 palebného priemeru a balíka integrovanej logistickej podpory.

Výsledným stavom prvej etapy obstarania je nákup 1 súpravy / 1 mobilného systému stredného dosahu (MRSAM-M) a 12 súprav (12/36 ks v závislosti od konfigurácie) prenosných

kompletov PVO (MANPAD), spolu s počiatočným balíkom munície, balíkom integrovanej logistickej podpory zahŕňajúcim výcvik obslúh, technikov a inštruktorov, dokumentáciu, simulátory, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparatúru, náhradné diely a záručný servis po dobu 2 rokov.

2.1.2 Návrh realizácie ďalších etáp obstarania palebných prostriedkov PVO

Realizácia ďalších etáp obstarávania PP PVO a jej časový postup bude závisieť od finančných možností rezortu a vyčlenených finančných prostriedkoch v ďalšom období.

Pred realizáciou ďalších etáp bude potrebné potvrdiť celkovú operačnú potrebu v oblasti PP PVO, závery a odporúčania Zámeru rozvoja spôsobilostí PVO a PRO SR vojnovou hrou a následne ich implementovať do strategických a z nich odvodených dokumentov, ako sú vojnový model a zdrojovo udržateľný model OS SR, programový plán MO SR a rozpočty na príslušné obdobia.

3 VYHODNOTENIE PRIJATÝCH PONÚK PRE PRVÚ ETAPU OBSTARANIA PALEBNÝCH PROSTRIEDKOV PVO

3.1.1 Zaslanie žiadostí o predloženie vládnych ponúk

V rámci prípravy predkladaného materiálu, MO SR spracovalo štúdiu uskutočniteľnosti akvizície palebných prostriedkov protivzdušnej obrany, v ktorej s ohľadom na zdrojové možnosti, MO SR navrhuje realizáciu odporúčaného riešenia na odstránenie nedostatočnosti v oblasti schopností palebných prostriedkov pozemných systémov PVO v štyroch etapách obstarávania, ktoré zabezpečia splnenie požiadaviek OS SR podľa stanovených priorít. Realizáciu obstarávania odporúča MO SR formou medzivládnej spolupráce tzv. projekt „Government-to-Government“ (vláda - vláde), ktorá predstavuje uzatvorenie medzivládneho kontraktu na dodávku požadovaných systémov a služieb s možnosťou garantovania ceny výrobkov počas celého trvania kontraktu. Uvedená štúdia spolu s návrhom prvej etapy bola predmetom ekonomického hodnotenia Útvaru hodnoty za peniaze (ÚHP) MF SR.

Po zapracovaní odporúčaní ÚHP, MO SR odoslalo dňa 31. mája 2023 veľvyslancom vybraných krajín s príslušným výrobným potenciálom, žiadosti o predloženie vládnych ponúk – Request for Government Proposal (RfGP) na obstaranie prenosných kompletov PVO (MANPAD) a mobilných systémov PVO stredného dosahu (MRSAM-M) v rámci prvej etapy akvizície palebných prostriedkov protivzdušnej obrany. Celkovo bolo oslovených 11 štátov.

Odoslané žiadosti o predloženie vládnych ponúk obsahovali zámer MO SR na obstaranie požadovaných systémov, predpokladaný finančný a legislatívny rámec, požadovanú konfiguráciu a obsah ponúk, ako aj hlavné hodnotiace kritériá a ich váhu.

Tabuľka č.2 – Hlavné hodnotiace kritériá a ich váhy deklarované v RfGP:

Názov kritéria	Váha kritéria
Technické spôsobilosti	35%
Cena	15%
Logistika – Náklady na životný cyklus	25%
Dodanie	15%
Výcvik	5%
Zapojenie slovenského obranného priemyslu	5%
Splnenie mandatórnych kritérií	áno/nie
Celkové hodnotenie	100%

3.1.2 Vyhodnotenie prijatých ponúk

Termín doručenia ponúk bol do 31. júla 2023. Doručené boli celkovo štyri ponuky od štyroch krajín na komplety MANPAD:

Tabuľka č.3 – Zoznam prijatých ponúk pre komplety MANPAD:

Krajina	Výrobca	Typ kompletu MANPAD/CREWPAD*
Francúzsko	MBDA	MISTRAL 3
Južná Kórea	LIG Nex1	CHIRON
Pol'sko	MESKO	PIORUN
Švédsko	SAAB	RBS 70 NG

* Komplet MANPAD – Man-portable Air Defence, komplet prenositeľný a použiteľný jedným vojakom
Komplet CREWPAD – Crew-portable Air Defence, komplet prenositeľný a použiteľný viacerými vojakmi

Obrázok č.1 – CREWPAD komplet MISTRAL-3 ponúkaný Francúzskou vládou:

Obrázok č.2 – CREWPAD komplet CHIRON ponúkaný Kórejskou vládou:

Obrázok č.3 – MANPAD komplet PIORUN ponúkaný Poľskou vládou:

Obrázok č.4 – CREWPAD komplet RBS 70 NG ponúkaný Švédskou vládou:

Ďalej boli doručené celkovo štyri ponuky od troch krajín na systémy MRSAM-M:

Tabuľka č.4 – Zoznam prijatých ponúk pre komplety MRSAM-M:

Krajina	Výrobca	Typ systému MRSAM-M
Francúzsko	MBDA	VL MICA
Izrael	Israel Aerospace Industries	BARAK MX
Izrael	Rafael	SPYDER
Nemecko	Diehl Defence	IRIS-T SLM

Obrázok č.5 – MRSAM-M systém VL MICA ponúkaný Francúzskou vládou:

Obrázok č.6 – odpaľovacie zariadenie MRSAM-M systému BARAK MX ponúkaného Izraelskou vládou:

Obrázok č.7 – odpaľovacie zariadenia MRSAM-M systému SPYDER ponúkaného Izraelskou vládou:

Obrázok č.8 –MRSAM-M systém IRIS-T SLM ponúkaný Nemeckou vládou:

V mesiaci august 2023 projektový tím zložený z približne 60 odborníkov z rezortu MO SR vyhodnotil predložené ponuky na základe vopred deklarovaných hodnotiacich kritérií za oblasť technickej spôsobilosti, obstarávacej ceny, integrovanej logistickej podpory, nákladov na prevádzku, termínov dodávok, výcviku obslúh, zapojenia domáceho priemyslu a na základe spoločne odsúhlaseného systému hodnotenia.

3.1.3 Metodika vyhodnocovania prijatých ponúk

Systém vyhodnotenia spočíval vo čiastkovom vyhodnotení 6 hlavných hodnotiacich kritérií a ich následnom súčte v rámci celkového hodnotenia. Niektoré hlavné kritériá boli v záujme komplexného vyhodnotenia rozdelené na ďalšie podkategórie. V rámci vyhodnotenia kritérií vyjadrených bodovou hodnotou (technické spôsobilosti), ponuka s najvyšším počtom získaných bodov získala maximálny počet % za kritérium (35 %). Pri kritériách vyjadrených finančne (obstarávacia cena, náklady na životný cyklus) a ich podkategóriách, ponuka s najnižšou cenou získala maximálny počet % za príslušnú oblasť/podkategóriu, naopak pri kritériu Zapojenie slovenského obranného priemyslu, ponuka s najvyššou deklarovanou mierou zapojenia vyjadrenou v eurách, získala maximálny počet %. V rámci kritéria Dodanie, bol najvyšší počet % priradený ponuke s najkratším deklarovaným časom dodania. Ďalšie krajiny v poradí získali úmerne nižší počet % v jednotlivých oblastiach vyhodnocovania v porovnaní s najlepšie hodnotenou ponukou v danej oblasti. V rámci kritérií Výcvik a Logistika, projektový tím posudzoval splnenie požiadavky MO SR na tieto oblasti ako súčasti ponúk, a pri ich splnení pridelil každej takejto ponuke maximálny počet % za kritérium/podkategóriu. Pri vyhodnocovaní bola posudzovaná aj právna oblasť, ktorá z doručených ponúk vyhodnocovala koncepciu a spôsob splnenia požiadavky na formu obstarávania G2G.

3.1.4 Výsledky vyhodnotenia prijatých ponúk

Výsledky vyhodnotenia jednotlivých ponúk na základe vyššie popísanej metodiky sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách samostatne pre komplety MANPAD a systém MRSAM-M.

Tabuľka č.5 – Výsledky vyhodnotenia pre komplety MANPAD:

Hodnotiace kritériá definované v RfGP			Výsledné hodnotenie jednotlivých ponúk			
			Francúzsko	Južná Kórea	Poľsko	Švédsko
			výrobca MBDA	výrobca LIGNex1	výrobca Mesko	výrobca SAAB
			Mistral 3 12 ks kompletov CREWPAD	Chiron 12 ks kompletov CREWPAD	Piorun 36 ks kompletov MANPAD	RBS 70 NG 12 ks kompletov CREWPAD
	Celkové hodnotenie	100%	75,36%	71,67%	75,92%	86,18%
1.	Technické spôsobilosti	35%	32,09	20,53	35,00	33,97
2.	Cena	15%	13,27	15,00	7,05	11,75
3.	Logistika – Náklady na životný cyklus	25%	15,81	21,31	16,54	25,00
4.	Dodanie	15%	9,19	9,83	12,33	10,46
5.	Výcvik	5%	5,00	5,00	5,00	5,00
6.	Zapojenie slovenského obranného priemyslu	5%	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Splnenie mandatórnych kritérií	áno/nie	áno	áno	áno	áno

Tabuľka č.6 – Výsledky vyhodnotenia pre komplety MRSAM-M:

Hodnotiace kritériá definované v RfGP			Výsledné hodnotenie jednotlivých ponúk			
			Francúzsko	Izrael	Izrael	Nemecko
			výrobca MBDA	výrobca IAI	výrobca Rafael	výrobca Diehl
			VL MICA Variant: nový radar, 3 odpaľovacie zariadenia po 4 rakety	Barak MX Variant: nový radar, 3 odpaľovacie zariadenia po 8 rakiet	SPYDER Variant: nový radar, 3 odpaľovacie zariadenia po 8 rakiet	IRIS-T SLM Variant: nový radar, 4 odpaľovacie zariadenia po 8 rakiet
	Celkové hodnotenie	100%	65,22%	95,47%	83,92%	72,47%
1.	Technické spôsobilosti	35%	27,53	35,00	32,07	31,56
2.	Cena	15%	9,68	10,99	9,28	7,28
3.	Logistika – Náklady na životný cyklus	25%	18,21	24,87	24,68	19,80
4.	Dodanie	15%	4,80	15,00	8,43	8,82
5.	Výcvik	5%	5,00	5,00	5,00	5,00
6.	Zapojenie slovenského obranného priemyslu	5%	0,00	4,60	4,47	0,00
7.	Splnenie mandatórnych kritérií	áno/nie	áno	áno	áno	áno

V tabuľke č. 6 sú z dôvodu prehľadnosti uvedené výsledky vyhodnotenia tých variantov ponúk, ktoré MO SR odporúča ako vhodné na ďalšie riešenie z pohľadu operačnej efektívnosti, pričom poradie jednotlivých ponúk zostáva nezmenené pri ich ktoromkoľvek variante. Celkovo bolo v rámci vyhodnotenia ponúk na systémy MRSAM-M posudzovaných a komplexne vyhodnotených 14 variantov, ktoré sa líšili v počte rakiet na odpaľovacom zariadení, prípadne v počte odpaľovacích zariadení a v dodaní streleckého radaru v porovnaní s možnosťou upgradu a integrácie už obstaraného radaru.

3.1.5 Riziká

Vzhľadom na rôznorodosť a kvalitu dodaných informácií ako aj ďalších voľne dostupných informácií, boli v rámci vyhodnocovania jednotlivých ponúk identifikované niektoré riziká, ktoré môžu mať vplyv na realizovateľnosť obstarania ako aj na výšku nákladov a časové rámce obstarávania. Najvýznamnejšie riziká spolu s návrhom na ich mitigáciu sú uvedené nižšie:

- nesplnenie deklarovaných takticko-technických údajov,
 - Mitigácia: Verifikácia/praktické overenie deklarovaných údajov na mieste pred/počas rokovaní o uzatvorení zmluvného vzťahu.
- nedostupnosť munície, náhradných dielov a služieb počas krízovej situácie,
 - Mitigácia: Vytvorenie dostatočného množstva skladových zásob pre jednotlivé scenáre krízových situácií.
- cenové riziká (nevyčíslené všetky vyvolané náklady, kurzové riziká, inflačné riziká, neúplné vyčíslenie nákladov na obstaranie a životný cyklus),
 - Mitigácia: Vyrokovanie a zapracovanie indexačných mechanizmov do znenia zmluvy. Vyčíslenie všetkých nákladov potencionálne ovplyvňujúcich poradiu vybraného riešenia počas rokovaní o uzatvorení zmluvného vzťahu. V prípade vplyvu na uzatvorenie zmluvného vzťahu, odporúčenie na ukončenie prebiehajúcich rokovaní a pokračovanie v rokovaníach so štátmi podľa vládou schváleného poradia.
- využiteľnosť frekvenčného spektra,
 - Mitigácia: Verifikácia detailnej využiteľnosti frekvenčného spektra v súlade s národnými reguláciami počas rokovaní o uzatvorení zmluvného vzťahu, v prípade technicky nepriechodného riešenia a nedorokovania vhodnej alternatívy, odporúčenie na ukončenie prebiehajúcich rokovaní a pokračovanie v rokovaníach s nasledujúcim štátom/ponukou podľa odporúčaného poradia.
- nesplnenie termínov dodania,
 - Mitigácia: Zapracovanie účinných sankčných mechanizmov počas rokovaní o uzatvorení zmluvného vzťahu.
- vypršanie platnosti ponuky,
 - Mitigácia: Uzatvorenie zmluvných vzťahov v čo najkratšom čase, najneskôr do ukončenia platnosti cenových ponúk.
- miera zapojenia slovenského obranného priemyslu,
 - Mitigácia: Zapracovanie deklarovaných možností zapojenia slovenského obranného priemyslu ako mandatórnych, s detailne stanovenými podmienkami, finančnými objemami

a zodpovednosťami (licencie...) do zmluvy počas rokovaní o uzatvorení zmluvného vzťahu.

- nesplnenie podmienok pre G2G,
 - Mitigácia: Vyrokovanie znenia zmluvy spĺňajúceho legislatívne podmienky pre G2G počas rokovaní o uzatvorení zmluvného vzťahu. V prípade nedorokovania akceptovateľnej formy zmluvy, odporúčenie na ukončenie prebiehajúcich rokovaní a pokračovanie v rokovaníach s nasledujúcim štátom podľa odporúčaného poradia.

4 ZÁVER

Tento materiál popisuje vyhodnotenie ponúk, ktoré boli zaslané MO SR na obstaranie prenosných kompletov protivzdušnej obrany (MANPAD) a mobilného systému protivzdušnej obrany stredného dosahu (MRSAM-M) v rámci 1. etapy akvizície palebných prostriedkov protivzdušnej obrany spolu s návrhom Ministerstva obrany Slovenskej republiky pre Vládu SR, poradia ponúk k uzatvoreniu zmlúv.

Vzhľadom na význam, rozsah a vysokú finančnú náročnosť projektu vyzbrojovania, je pre úspešnú realizáciu nevyhnutné zabezpečenie stabilného financovania v celom cykle obranného plánovania. Prípadné vyčlenenie nižšieho objemu finančných prostriedkov v jednotlivých rokoch by znamenalo posun reálnych dodávok systémov PVO do používania OS SR.

Súčasný zámery rezortu MO SR vytvárajú predpoklad, že v prípade uzatvorenia kontraktu budú jeho finančné aspekty pokryté v plnej miere. Na základe výsledkov vykonaných analýz jednotlivých spôsobov zabezpečenia novej obrnenej techniky môžeme konštatovať, že v prípade neuskutočnenia navrhovanej investície, SR v rámci spôsobilosti protivzdušnej a protiraketovej obrany **v horizonte 3 až 5 rokov úplne stratí schopnosti palebných prostriedkov pozemných systémov protivzdušnej obrany**, čím dôjde k nesplneniu medzinárodných záväzkov CS 2021 tmb, t'mprsk; k nesplneniu národných záväzkov vyplývajúcich zo zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane SR, ktorými je v oblasti PVO/PRO zabezpečenie nedotknuteľnosti vzdušného priestoru SR a obrana objektov obrannej infraštruktúry SR; k riziku straty už investovaných finančných prostriedkov v rámci akvizícií hlavnej výzbroje pozemných síl, ale aj ostatnej výzbroje, techniky a materiálu, ktorá v takomto prípade zostane nechránená voči vzdušným hrozbám.

Obstaranie novej výzbroje sa javí ako optimálne riešenie pre výmenu rozhodujúcej výzbroje a techniky OS SR. Takéto riešenie reflektuje zámer vlády Slovenskej republiky zabezpečiť vyvážený rozvoj ozbrojených síl, vrátane realizácie súvisiacich modernizačných projektov. Zároveň sa týmto riešením odstráni prehĺbujúce sa kvalitatívne nedostatky ťažkej mechanizovanej brigády ako prioritného Cieľa spôsobilostí NATO pre SR.

Celkovo boli MO SR doručené 4 ponuky od 4 krajín na obstaranie prenosných kompletov protivzdušnej obrany (MANPAD) a zároveň 4 ponuky od 3 krajín na obstaranie mobilného systému protivzdušnej obrany stredného dosahu (MRSAM-M).

Na základe popísanej metodiky hodnotenia, dodaných podkladov v rámci odpovedí na RfGP ako aj vlastnej expertízy členov projektového tímu, bolo stanovené výsledné hodnotenie.

Po vyhodnotení ponúk MO SR navrhuje vláde Slovenskej republiky akceptovať ako najvýhodnejšie komplexné ponuky vlád v procese obstarania kompletov MANPAD v nasledujúcom poradí:

1. 36 ks MANPAD kompletov Piorun od vlády Poľskej republiky, vrátane prvotného balíka munície a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatkový výcvik, dokumentáciu, simulátory, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 65 883 000 € s DPH.
2. 12 ks CREWPAD kompletov RBS 70 NG od vlády Švédskeho kráľovstva, vrátane prvotného balíka munície a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatkový výcvik, dokumentáciu, simulátory, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 39 514 694 € s DPH.
3. 12 ks CREWPAD kompletov Mistral 3 od vlády Francúzskej republiky, vrátane prvotného balíka munície a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatkový výcvik, dokumentáciu, simulátory, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 35 000 400 € s DPH.
4. 12 ks CREWPAD kompletov Chiron od vlády Kórejskej republiky, vrátane prvotného balíka munície a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatkový výcvik, dokumentáciu, simulátory, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 30 952 280 € s DPH.

Ponuka Poľskej republiky sa umiestnila na druhom mieste v rámci vyhodnotenia, avšak, poskytuje značnú operačnú výhodu spočívajúcu **vo veľkosti palebnej sily - 3-násobnom počte kompletov ako aj munície**. V pomere počtu použiteľných nesených odpaľovacích zariadení k celkovej cene vlastníctva dosahuje minimálne **1,94 krát** lepšie hodnotenie oproti ostatným ponukám. Jedná sa o jedinú ponuku na komplet typu MANPAD (prenositelný a obsluhovateľný jedným vojakom), ktorý je koncepčne podobný súčasnému kompletu IGLA používanému v OS SR. Predpokladá sa ľahký a efektívny prechod na tento komplet. V rámci Poľskej ponuky je dosahovaná kvantitatívne trojnásobná palebná sila (trojnásobné množstvo kompletov) za porovnateľnú cenu voči ostatným ponukám. Kompaktnosť kompletu PIORUN umožňuje jeho ľahkú prepravu a rýchle

nasadenie PVO jednotkami, umožňuje použitie počas jazdy, dosahuje najkratší reakčný čas. Jedná sa o najvhodnejší zbraňový komplet pre manévrové jednotky v kontakte s protivníkom. Ponuka kompletu PIORUN od poľskej vlády získala **najvyššie bodové hodnotenie** za oblasť technických spôsobilostí, tzn. najviac vyhovuje OS SR.

Po vyhodnotení ponúk MO SR zároveň navrhuje vláde Slovenskej republiky akceptovať ako najvhodnejšie komplexné ponuky vlád v procese obstarania systémov MRSAM-M v nasledujúcom poradí:

1. 1 súprava MRSAM-M systému BARAK-MX od vlády štátu Izrael, v konfigurácii s pracoviskom riadenia palby, novým streleckým radarom a 3 odpaľovacími zariadeniami schopnými niest' a odpáliť po 8 rakiet, vrátane prvotného balíka munície, podporných zariadení, automobilových nosičov, integrácie do systémov velenia a riadenia OS SR a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatočný výcvik, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 128 102 880 € s DPH.
2. 1 súprava MRSAM-M systému SPYDER od vlády štátu Izrael, v konfigurácii s pracoviskom riadenia palby, novým streleckým radarom a 3 odpaľovacími zariadeniami schopnými niest' a odpáliť po 8 rakiet, vrátane prvotného balíka munície, podporných zariadení, automobilových nosičov, integrácie do systémov velenia a riadenia OS SR a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatočný výcvik, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 149 534 880 € s DPH.
3. 1 súprava MRSAM-M systému IRIS-T SLM od vlády Nemeckej spolkovej republiky v rámci iniciatívy European Sky Shield Initiative - ESSI, v konfigurácii s pracoviskom riadenia palby, novým streleckým radarom a 4 odpaľovacími zariadeniami schopnými niest' a odpáliť po 8 rakiet, vrátane prvotného balíka munície, podporných zariadení, automobilových nosičov, integrácie do systémov velenia a riadenia OS SR a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatočný výcvik, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 200 339 155 € s DPH.
4. 1 súprava MRSAM-M systému VL MICA od vlády Francúzskej republiky, v konfigurácii s pracoviskom riadenia palby, novým streleckým radarom a 3 odpaľovacími zariadeniami schopnými niest' a odpáliť po 4 rakety, vrátane prvotného balíka munície, podporných zariadení, automobilových nosičov, integrácie do systémov velenia a riadenia OS SR a balíka integrovanej logistickej podpory zahŕňajúceho počiatočný výcvik, špeciálne náradie a kontrolno-meraciu aparátúru, zásobu náhradných dielov a záručný servis po dobu 2 rokov za obstarávaciu cenu 169 226 880 € s DPH.

Po schválení tohto materiálu vládou SR, MO SR začne prípravu medzivládnych dohôd medzi vládou SR a vybranými krajinami s cieľom dorokovať a uzatvoriť zmluvné dokumenty potrebné na obstaranie prenosných kompletov protivzdušnej obrany (MANPAD) a mobilného systému protivzdušnej obrany stredného dosahu (MRSAM-M).

V rámci prípravy zmluvných dokumentov vykoná poverený rokovací tím odporúčané opatrenia k mitigácii rizík uvedených v kapitole 3.1.6.

Súčasťou kontraktu bude uzatvorenie opcí na dodávky predmetných systémov v ďalších etapách príslušných projektov a zároveň na tvorbu potrebných zásob munície. Zámerom uzatvorenia opcí je zachovať kontinuitu rovnakých zbraňových systémov z hľadiska budúcich dodávok po ich úspešnom zavedení do používania v Ozbrojených silách Slovenskej republiky a zrýchlenie dodacích lehôt od rozhodnutia o spustení ďalšej etapy do doby dodania techniky. Uplatnenie opcí prináša predpoklad na zníženie nákladov pri samotnej prevádzke výzbroje, zabezpečení pravidelnej údržby, servisu a obstarávaní náhradných dielov ako aj pri výcviku personálu OS SR.

Materiál má charakter projektu vyzbrojovania, preto má vplyv na rozpočet verejnej správy. Celkové obstarávacie náklady na obidva typy systémov protivzdušnej obrany na základe odporúčaných ponúk sú vo výške 193 985 880,- € eur vrátane DPH. Predpokladané výdavky sú zahrnuté v návrhu rozpočtovej kapitoly Ministerstvo obrany SR program 095 – Rozvoj obrany. Materiál nemá vplyv na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyv na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti ani vplyv na služby verejnej správy pre občana. Materiál nemá vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Materiál je predkladaný na rokovanie vlády SR vo forme iniciatívneho návrhu ministra obrany SR. Vláda o tomto materiáli rozhoduje v zmysle §6 písm. e) zákona 319/2002 Z.z. o obrane SR.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

- C-RAM – Counter Rocket, Artillery, Mortar (obrana proti raketometnej, delostreleckej a mínometnej munícii)
- C-UAS – Counter Unmanned Aerial System (obrana proti bezpilotným vzdušným prostriedkom)
- C2 – Command and Control (velenie a riadenie)
- CM – Cruise Missile (strela s plochou dráhou letu)
- CREWPAD - Crew Portable Air Defence (protiletadlový komplet prenosný posádkou)
- DoS – Day of Supply (kalkulované množstvo materiálu na deň)
- ĎDO – ďalší dôležitý objekt
- GOC – Group Operations Centre (miesto velenia protiletadlovej raketovej skupiny)
- IFF – Identification Friend or Foe (identifikácia vlastný – cudzí)
- LRSAM – Long Range Surface-to-Air Missile system (protiletadlový raketový systém ďalekého dosahu)
- MANPAD – Man Portable Air Defence System (prenosný protiletadlový komplet)
- ťmprsk – ťažká mechanizovaná práporová skupina
- MRSAM-M – Medium Range Surface-to-Air Missile system – Mobile (mobilný protiletadlový raketový systém stredného dosahu)
- NATO – North Atlantic Treaty Organization (organizácia severoatlantickej zmluvy)
- NS – NATO Secret (NATO Tajné)
- NT – národné Tajné
- OOD – objekt osobitnej dôležitosti
- PLRK – protiletadlový raketový komplet
- pp – palebný priemer
- PP PVO – palebné prostriedky PVO
- PPLRK – prenosný protiletadlový raketový komplet
- PRO – protiraketová obrana
- PS – pozemné sily

PVO – protivzdušná obrana

PVO PS – protivzdušná obrana pozemných síl

RAM – Rocket, Artillery, Mortar (raketometná, delostrelecká a mínometná munícia)

RfGP – Request for Government Proposal (požiadavka na na predloženie vládnej ponuky)

RL – rádiolokačný, rádiolokátor

SBAMD – Surface Based Air and Missile Defence (povrchová protivzdušná a protiraketová obrana)

SBADOC – Surface Based Air Defence Operations Centre (operačné centrum povrchovej protivzdušnej obrany)

SHORAD – Short Range Air Defence system (protiletadlový systém krátkeho dosahu)

SOŠ – Slovenský obranný štandard,

TBM – Tactical Ballistic Missile (taktická balistická raketa)

TBMD – Tactical Ballistic Missile Defence (obrana proti TBM)

TOC – Tactical Operations Centre (taktické operačné centrum – miesto velenia jednotky)

ťmb – ťažká mechanizovaná brigáda

UAS – Unmanned Aerial System (bezpilotný vzdušný systém)

UAV – Unmanned Aerial Vehicle (bezpilotný vzdušný prostriedok)

VSHORAD – Very Short Range Air Defence system (protiletadlový systém veľmi krátkeho dosahu)

VTaM – výzbroj, technika a materiál

VzS – vzdušné sily

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

BEZPEČNOSTNÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2021

Bi-SC Capability Codes and Capability Statements (2020)

Dlhodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035

NATO 2022 STRATEGIC CONCEPT

OBRANNÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2021

Štúdia uskutočniteľnosti akvizície palebných prostriedkov protivzdušnej obrany č. SEMOD-EL-74/8-128/2023

VOJENSKÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2021

Vojenský predpis PVO-1-32

Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane SR